

Posudek oponenta na bakalářskou práci Venduly Vágnerové

Fenomén otalgie v nových spolkových zemích SRN

IMS FSV, léto 2011

Vendula Vágnerové si pro svou bakalářskou práci zvolila téma, které je bohatě analyzováno v zahraniční akademické literatuře, chybí mu ale české zpracování. Autorka proto mohla svou práci pojmut jako převážně „kompilační přehledovou stať“, která si za cíl klade definovat pojem ostalgie a popsat jeho nejrůznější projevy a následně i společenský význam. Práce tak má výrazně empirický charakter a vyúsťuje v analytické závěry, které téma shrnují a hodnotí. Je založena na výběru literatury a dalších zdrojů, jenž svým rozsahem značně překračuje požadavky na bakalářskou práci.

Práce logicky a zdařile téma rozvíjí. V úvodu autorka představuje fenomén ostalgie, definuje svou hlavní výzkumnou otázku a prezentuje obsah a návaznost jednotlivých kapitol práce. Erudovaně prezentuje literaturu a použité zdroje, náležitě se vůči nim vymezuje.

První kapitola prezentuje dějinný a politický rámec, v němž fenomén ostalgie vznikl: proces sjednocení, přechod od počáteční euforie k vystřízlivění a poté kritickému pohledu na novou realitu. Ukazuje, že sjednocení dvou kulturně a politicky rozdílných částí Německa v podstatě nutně vedlo k (dočasnému) odcizení mezi jejich obyvateli.

Ve druhé kapitole autorka prezentuje ostalgie jako výsledek laického diskursu, který reagoval na pocit odcizení, „syndrom ztráty“ a v polovině 90. let se stal formou individuálního vypořádání se s minulostí (s. 19). Následující a nejdelší kapitola (s. 20 -48.) je informačně nejbohatší a představuje jednotlivé společensky relevantní projevy ostalgie. U každého informuje o jeho zdrojích, charakteristických rysech, dynamice, rozsahu a společenském dopadu. Stručná čtvrtá kapitola (de facto jedna stránka) se soustředí na kritické pohledy na ostalgie zejména z morálně-historického hlediska. Závěrečná kapitola zařazuje zkoumaný fenomén do kontextu hodnocení, jaké občané východní části SRN dávají své životní situaci. Porovnává pak ostalgie s tzv. westalgii – tedy nostalgickým pohledem části veřejnosti v „západních zemích“ SRN na stabilní a prosperující SRN před sjednocením.

Závěr shrnuje a diskutuje v práci uváděné poznatky a odpovídá na otázku charakteru ostalgie a jejího společenského významu. Dospívá k názoru, že ostalgie již nevede k vytváření zvláštní identity východní části země, ale spíše napomáhá sjednocení německého národa a odstraňování stereotypů.

Práce tím, jak definuje svou výzkumnou otázku, prezentuje empirický materiál a odbornou diskusi k tématu a závěrečně charakterizuje zkoumaný fenomén ostalgie, více než naplňuje požadavky kladné na bakalářskou práci. Autorka s přehledem zpracovala velké množství téměř výhradně zahraniční literatury a dalších zdrojů, vytvořila plastický obraz všech hlavních projevů zkoumaného fenoménu a prezentuje závěr, který v mnohém vyvrací často v českém prostředí převládající názor.

Mezi drobné nedostatky patří to, že délka struktura kapitol (které zřejmě i proto nejsou číslovány) je velmi nerovnoměrná – problém, který lze při případné revizi poměrně snadno vyřešit. V tomto

procesu by mohla být odborná a společenská/mediální diskuse o ostalgi (kritické i čistě vysvětlující a interpretující pohledy) koncentrována do širěji pojaté kapitoly a tím i jasněji strukturována.

Práce je psána velmi dobrým jazykem a obsahuje málo gramatických a stylistických chyb.

Z uvedených důvodů oponent navrhuje přijmout práci k obhajobě a ocenit ji jako výbornou.

JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Ústav mezinárodních vztahů, Praha

IMS FSV

5. 6. 2011